

Da sønderjyderne fik nye penge

Den danske stat fik derfor med tiden to, nærmest separate, pengesystemer: I Sønderjylland, Holsten samt dele af Jylland fortsatte befolkningen med at betjene sig af courantmønter i det daglige handelsliv. Rigsbankpengene blev her som hovedregel reserveret til betaling af skatter og afgifter til det offentlige. I resten af Danmark - Sjælland og øerne - opnåede rigsbank-pengene hurtigt status af en ægte og fulgyldig territorialvaluta. Sådant var situationen helt frem til pengereformen i 1854.

Pengereform og statsbygning

Efter afslutningen på Treårskrigen (1848-1851), hvor den danske konges soldater havde vundet en betinget sejr over den slesvig-holstenske oprørshær og dennes tyske hjælpetropper, var der behov for politiske tiltag, som kunne binde riget sammen. Her var rigsmøntreformen tiltænkt en vigtig rolle. Indførelsen af rigsmønt-valutaen tjente flere formål. For det første skulle det nye pengesystem reducere de forholdsvis høje vekselomkostninger, som mange handelsfolk i bl.a. Sønderjylland pådrog sig ved ombytning af en møntenhed for en anden. For det andet skulle reformen gøre det lettere for indbyggere i rigets forskellige dele at identificere sig med hinanden og staten med pengenes afbildning af monarken som det samlende symbol. Endelig for det tredje skulle indførelsen af rigsmønt muliggøre en bedre styring af den samlede pengemængde i landet. Hidtil havde monetære operationer fra statsligt hold været vanskeliggjort af, at pengeforholdene var så mangfoldige, som de var. Rigmøntreformen var på mange måder et indenrigspolitisk svar på et udenrigspolitisk krav om at opbygge en levedygtig og funktionsduelig dansk statskonstruktion ovenpå Treårskrigens rystelser.⁴⁾

Rigmøntreformen i 1854 Pengereformens juridiske grundlag var 'Lov angående en forandret benævnelse for den bestående møntfod' fra 10. februar 1854. Med loven indførtes en ny, fælles hovedvaluta i den danske helstat, dvs. kongeriget Danmark samt hertugdømmerne Slesvig (Sønderjylland) og Holsten, under navnet rigsmønt.

Medlemsblad for:
**Numismatisk Forening
for Nord- og Sydslesvig**

Redaktion/ Kommission:

Jens Madsen

Jørgensby 14

6310 Broager

jensmadsen@moneta.dk

Tlf.: 74 44 95 63

Gengivelse af artikler kun
efter indhentet tilladelse
og med kildeangivelse.

Formand:

Henning Kjær

Kærmindevej 17

6400 Sønderborg.

Tlf.: 74 43 34 82

Fakjaer@mail.tele.dk

Brevbud:

Ved brevbud betales 3% i
salær og evt. porto.

Faste brevbud skal være
fremme dagen før auktionen.

Modtages af

H. C. Deelee

Genner Bygade 29

6230 Røde Kro

Telefon 74 66 49 50

hansdeele@bbsyvd.dk

Oplag: ca. 100 stk.

Foreningens vedtægter kan
altid rekvireres hos
formanden.

www.nfns.dk

Tryk: Langenberg
Sønderborg

Denne nye møntfod skulle efter 1. april samme år være eneste gangbare pengesort i riget, mens andre pengeenheder, navnlig den sejlivede courantvaluta, gradvis skulle udtages af pengecirkulationen og omsmeltes. Brug af de forældede mønter i handelsøjemed blev af myndighederne betragtet som en overtrædelse af rigsmøntlovgivningen og kunne medføre bødestraf.

Skønt reformen omfattede det danske monarki som helhed, var grundmotivet bag den nye valutas indførelse i landets respektive hoveddele ikke det samme. I Danmark øst for Lillebælt, hvor rigsbankpenge var så godt som enerådende, bekræftede loven en allerede eksisterende tilstand - blot forsvandt ordet 'bank' fra betegnelsen på den gældende møntfod.

For Sønderjyllands og Holstens vedkommende stillede sagen sig anderledes. Her skulle rigsmønten i betydelig grad fungere som murbrækker i bestræbelserne på at imødegå potentielle separatistiske strømninger, som dem man havde set før og under Treårskrigen. Med den danske finansminister Spønnecks ord var det "forholdsvis ligegyldigt", hvilket navn pengene kom til at gå under i kongeriget, mens det var af "største vigtighed", at navneforandringen i hertugdømmerne blev gennemført strengt og konsekvent') Rigmønten skulle markere en frisk start for helstatsmonarkiet uden binding til fortidens splid og kiv.

Fortsættes i næste blad.

*Artiklen blev første gang bragt i Sønderjysk
Månedsskrift 8 2016 for Historisk Samfund for
Sønderjylland.*

Medlemssalg nr. 483

tirsdag den 10. november 2020

Nr	Medl		Kons	Opr. Pris	
		Sedler			
1	144	DK Skærbæk 25 pf Si79	0	10	
2	144	DK Tinglev 50 pf Si100D	0	7	
3	144	DK Broager 1 mark Si21	0	7	
4	144	DK Broager 1 mark Si22	0	10	
5	144	DK Brunde Røde Kro 1 mark Si23	0	15	
6	144	DK 10 kr 1963 H3	1++	62	
7	144	Laos 1000 kip P14B	0	20	
8	144	Iran 20 rials P84	01	25	
9	144	DK 10 kr 1928 Q DOP114	1+	450	
10	144	DK 10 kr 1937 M DOP124	1+	300	
		Mønter			
11	38	DK Kgl.Møntsæt 1979	0	125	
12	38	DK Kgl. Børnemøntsæt 2015	0	95	
13	38	Færøerne 1-2-5-10-25 øre 1941 	lot	400	
14	38	Argentina 2 Centavos 1893	1++	20	
15	38	USA 1 medalje R.F.-J.F Kennedy	0	50	
16	38	D ½ mark 1912A	0	25	
17	38	D ½ mark 1915A	0	25	
18	38	D ½ mark 1916D	0	25	
19	38	D 1 mark 1901E	1+	30	
20	38	D 1 mark 1909A	1++	30	
21	38	D 1 mark 1915E	0	25	
22	38	D 1 Reichsmark 1935A	1++	25	
23	38	D Ein Vereins Thaler Preussen 1860	1+	140	
24	38	DK 1 skilling 1771 prægest. København Lotsberg C453/CO452 korr	1-1+	50	
25	38	DK 2 Rigsbankskilling 19-H-34 1836	1+	95	
26	38	DK 1 øre 1920	1+	45	
27	38	DK 10 øre 1959	1+	125	
28	38	DK 25 øre 1911	1+	30	
29	38	DK 1 medalje Storebælt 1998	0	35	
30	38	DK Lykkeskilling Flygtninge året 1986	0	25	
31	86	DK Kgl.Møntsæt 1999, 2001	0	95	

32	86	DK Kgl.Møntsæt 1997, 1998	0	95	
33	86	DK 1 sk 1771 prægest. København	1	45	
34	86	DK 3 x 1 sk 1771 (prægest. Kbh, Kbh, Altona)	lot	25	
35	86	DK 3 x 1 sk 1856, ½ sk 1857	lot	15	
36	86	D.W.I. 3 cent 1859	1-	15	
37	86	DK 5 kr 1969	01	20	
38	86	DK 1 kr 1954	01	100	
39	86	DK 1 kr 1959	01	85	
40	86	DK 1 kr 1947, 48, 49, 52, 53, 55, 56, 57, 58	lot	40	
41	86	DK 1 kr 1935	1+	130	
42	86	DK 1 kr 1941	1+	95	
43	86	DK 1 kr 1943	1+	85	
44	86	DK 2 kr 1947, 48, 49, 51, 52	1+	50	
45	83	NAFI Token ½ France 1944	1++	10	
46	83	Polet 25 Damhus tivoli nr 592	0	5	
47	83	Spillemærke 25 Damhus tivoli Viktor Søndergaard nr 1500	0	60	
48	83	Kina Booji Chihil Paoting	1+	20	
49	83	Norge 1 øre 1921 	1+	300	
50	83	Norge 1 øre 1929	1+	10	
51	83	Norge 1 øre 1941	1+	10	
52	83	DK 2 øre 1918 jern	1	20	
53	83	DK 5 øre 1927N	1	50	
54	83	DK 5 øre 1941	1	10	
55	83	DK 10 øre 1903	1	50	
56	83	DK 10 øre 1914 hak i overflade	1(+)	50	
57	83	DK 10 øre 1919	1+	15	
58	83	DK 10 øre 1925	10	20	
59	83	D.V.I. 10 cent 1878 	1	300	
60	182	DK Erindring 1953	01	50	
61	182	DK Erindring 1986	01	30	
62	182	USA 1 cent 1895, 1901,02,06,07	lot	25	
63	182	USA 24 stk 10 cents	lot	30	
64	182	USA 7x5 cents+ \$½ 1936	lot	75	
65	182	D 5 mark Albert Schweitzer 1975G	01	30	
66	182	D 5 mark Raiffeisen 1968J	01	30	

67	182	D 5 mark Beethoven1970F	01	30	
68	182	DK 1 øre 1910,12,13.15 og 16	1+	40	
69	182	DK 1 øre 1917	1+	90	
70	182	DK 2 øre 1889 og 1891	lot	80	
71	182	DK 5 øre 1875	1+	250	
72	182	DK 5 øre 1884	1(+)	75	
73	182	DK 5 øre 1891	1+	80	
74	182	DK 5 øre 1899	1(+)	50	
75	182	DK 10 øre 1874 og 1875	lot	40	
76	182	DK 10 øre 1882	1	150	
77	182	DK 10 øre 1884	1	175	
78	182	USA 4x\$ 1 Møntsæt 2014	Proof	100	
79	182	USA 5x quarter møntsæt 2014	Proof	50	
80	182	USA \$ 1 - Native American 2016 Code talkers	Proof	50	
81	182	USA 4x\$ 1 møntsæt 2015	Proof	100	
82	182	USA 5x quarter møntsæt 2015	Proof	50	
83	182	USA 3x \$1-møntsæt 2016 (4. Ikke udgivet)	Proof	100	
84	182	USA 5x quarter møntsæt 2016	Proof	50	
85	182	DK Banksæt 1968,1969,1970	0	30	
86	182	DK Banksæt 1972,1973,1974	0	30	
87	37	D 1 pf 1925 A, E, G, J	lot	20	
88	37	D 1 pf 1928 A, D, F, G	lot	20	
89	37	D 1 pf 1929 A, D, E, F	lot	20	
90	37	D 1 pf 1931 A, D, E, F	lot	20	
91	37	D 1 pf 1933 A, E, F	lot	15	
92	37	D 1 pf 1934 A, F, G, J	lot	20	
93	37	D 1 pf 1935 A, D, F, G, J	lot	25	
94	37	D 1 pf 1936 A, D, E, F, J	lot	25	
95	37	D 1 pf 1938 A, E, J	lot	25	
96	37	D 1 pf 1940 A, B, F, J	lot	35	
97	37	D 1 pf 1941 A, B, E, F, J	lot	45	
98	37	D 1 pf 1942 A, B, D, E, F, G, J	lot	65	
99	37	D 1 pf 1943 A, B, F, J	lot	35	
100	37	D 10 pf 1889 E, F, G, J	lot	20	
101	37	D 10 pf 1896 A, E, G, J	lot	20	
102	37	D 10 pf 1899 A, D, E, F, J	lot	25	

103	37	D 10 pf 1900 A, D, F, G, J	lot	25	
104	37	D 10 pf 1901 D, E, F	lot	15	
105	37	D 10 pf 1937 A, D, F	lot	25	
106	37	D 10 pf 1940 A, B, D, E, F, G, J	lot	65	
		Bøger + div			
107		Lodbergs nødpenge seddelkatalog	brugt	hb	
108		Katalog: Die Notgeldscheine der deutschen Inflation Band 4 2003	brugt	hb	
109		Siegs DK seddelkatalog 2010	brugt	hb	
110		DK Numismatisk Leksikon 1996	Ny	hb	
111		Plastkasse med 3 møntbakke rød velour 25,5 x 17,5 x 3,5 cm	lot	hb	
		Sedler			
112		D Idar 50 pf DN 1020, Idstein 50 pf 1021a, Igelshieb 10 pf DN642.1a, Ilmenau 20 pf DN643.1a, 50 pf DN643.2a	lot	15	
113		D Ilmenau 6 x 50 pf DN643.4	lot	20	
114		D Ilsenburg 25, 50 pf DN644.1, 10, 50 pf DN644.1	lot	15	
115		D Immenstadt 10 pf 01.02.17 DN1024a, 10, 50 pf DN1024C, 10, 50 pf DN1024, Ingolstadt ½ mark 02.05.17 DN1025b	lot	20	
116		D Insterburg 30, 2 x 70 pf, 1,5 m uå DN645.1a	lot	15	
117		D Insterburg 4 x 3 m uå DN645.1a	lot	15	
118		D Itzehoe 50 pf 15.05.17 DN I7.2, 3 x 50 pf 01.10.18 DN I7.3-5	lot	15	
119		D Itzehoe 25, 50 pf, 1 m DN649.1a, 25, 50 pf, 1 m DN649.2a	lot	20	
120		D Itzehoe 25, 50, 75 pf, 1 m DN649.5a	lot	15	
121		D Jacobsberg 1 m DN652.1, Jauer 2 x 10pf, 50 pf DN J5.1,5.2, 5.4	lot	15	
122		D Jena 10 pf J6.2, 25 pf J6.1, 25 pf J6.4, 3 x 50 pf J6.1	lot	20	
123		D Jena 10 pf J6.1, 10 pf J6.3, 10,25, 50 pf 01.08.20 J6.4	lot	15	
124		D Jena 3 x 1 m DN652.1, 50 pf DN655.2	lot	15	
125		D Jena 10, 25, 3 x 50, 3 x 75 pf DN656.2	lot	25	

: se billede på www.nfns.dk

Eivind Lotsberg, hjemmeside ”1771skilling.com”

Code talkers: <https://www.usmint.gov/learn/kids/library/native-american-dollar-coins/2016-code-talkers>

Hammerslagspris ved medlemssalg og auktion den 8. september 2020

Nr.	Pris	Nr.	Pris	Nr.	Pris	Nr.	Pris	Nr.	Pris
1		22	16	43	2030	64	60	85	250
2		23	20	44		65	174	86	150
3		24	10	45		66	30	87	
4		25	6	46	24	67	20	88	125
5	85	26	8	47	200	68	20	89	72
6	42	27	8	48	42	69	20	90	
7	15	28	10	49	52	70	20	91	500
8		29	5	50	48	71	20	92	250
9	20	30	5	51	44	72	35	93	350
10		31	10	52	10	73	20	94	150
11		32	34	53	8	74	10	95	
12		33	36	54		75	50	96	
13		34	32	55	28	76	20	97	
14	25	35	12	56	65	77		98	
15	30	36	12	57	65	78		99	
16	40	37	24	58	25	79	15	100	
17	150	38	16	59		80	1000	101	
18		39	30	60	52	81	20	102	200
19	40	40		61	78	82		103	50
20	15	41	2130	62	65	83		104	50
21	16	42	2150	63	60	84		105	25

Numismatisk Forening afholder medlemsmøde med foredrag og auktion
tirsdag den 10. november 2020 kl. 19.30 i Nygadehuset i Aabenraa.